

Jenštejnský občasník

„Lidé to jsou, kdo tvoří obec, nikoli zdi.“ – Thúkydídés

únor 2025

Václav Kovanda, jenštejnský kronikář a rodák, který nás opustil

V lednu 2025 jsme se rozloučili s významnou osobností místního života, dlouholetým jenštejnským kronikářem a rodákem, panem Václavem Kovandou. Tento věrný a oddaný obyvatel obce Jenštejn byl nejen svědkem, ale i aktivním účastníkem dějin své rodné vesnice, kterou si zamiloval a které věnoval desetky let svého života.

Kronikář s vášní pro historii

Václav Kovanda se narodil a vyrostl v Jenštejně a po celý svůj život byl oddaný historii tohoto malebného místa. V sedmdesátých letech minulého století se stal kronikářem obce a v této funkci působil až téměř do své smrti. Jeho práce nebyla jen formální činností – stala se vášní, která mu umožnila uchovat pro budoucí generace cenné vzpomínky na minulost a proměny Jenštejna. Během jeho působení kronika zaznamenala nejen významné historické momenty, ale i každodenní život obyvatel, jejich příběhy a osudy.

Václav Kovanda měl neuvěřitelný talent zachytit nejen fakta, ale i lidské emoce a atmosféru doby. Jeho kroniky jsou plné detailů, které ožívují minulost a činí ji živou i pro dnešní čtenáře. Mnozí místní obyvatelé si pa-

matovali, jak s velkým zápletem a zájmem sbíral historické dokumenty, vyprávěl příběhy starších generací a pečlivě zkoumal archivní materiály, aby dal svou práci maximální přesnost.

Kultura a společenský život v srdci Jenštejna

Václav Kovanda nebyl jen kronikářem. Byl to člověk, který aktivně podporoval kulturní a společenský život ve své obci. Pomáhal organizovat různé akce, od tradičních setkání a oslav až po

různé výstavy a publikace, které měly za cíl přiblížit historii Jenštejna širší veřejnosti. Byl znám svou ochotou a ochránářským přístupem k místnímu kulturnímu dědictví.

V roce 2013 se podílel na vydání publikace, která mapovala historii Jenštejna, jeho vývoj a důležité okamžiky z minulosti obce. Tento počín se stal nejen cenným dokumentem pro generace, které přišly po něm, ale také cenným svědectvím o jeho lásce k rodnému kraji.

Ocenění a uznání

Práce Václava Kovandy nebyla opomíjena. Byl oceněn nejen místními obyvateli, ale i širší komunitou. Jeho jméno se objevovalo v různých kulturních a historických publikacích, a sám byl vyhledáván jako odborník na historii Jenštejna. Jeho kronika se stala neocenitelným pramenem pro všechny, kteří se zajímali o vývoj obce a její historie.

Odkaz

Václav Kovanda zůstává nezapomenutelnou postavou Jenštejna. Jeho celoživotní práce jako kronikáře a jeho vášně pro historii a kulturu budou navždy součástí dědictví tohoto místa.

I po jeho smrti bude jeho odkaz žít dál prostřednictvím jeho kroniky a příběhů, které zanechal. Místní obyvatelé a příznivci historie budou i nadále čerpat z jeho pečlivé práce, která zachovala nejen fakta, ale i ducha doby, ve které žil.

Přestože nás Václav Kovanda opustil, jeho vášně pro historii a láska k rodnému městu nikdy nezmizí. Jeho odkaz zůstane součástí Jenštejna po mnoho dalších generací a bude časem zpřístupněn v digitalizované podobě na stránkách obce.

Norbert Hlaváček

KONTAKTY

Norbert Hlaváček, starosta
starosta@jenstejn.cz

Martin Šidlák, místostarosta
martin.sidlak@jenstejn.cz

P. Antořová +420 607 091 159
P. Rachová +420 286 851 985
J. Minxová +420 286 851 985

info@jenstejn.cz, www.jenstejn.cz
facebook.com/jenstejn – Facebook
ID DS: 8pkb6wz

Úřední hodiny OÚ:

Po 7:30–12:00 h.
13:00–18:00 h.
Út 7:30–12:00 h.
St 7:30–12:00 h.
13:00–18:00 h.

Osobní setkání se starostou nebo místostarostou obce je po předchozí domluvě možné sjednat kdykoliv, a to na e-mailové adrese:
starosta@jenstejn.cz, případně na **mistostarosta@jenstejn.cz**

Obecní policie: +420 724 111 222

Pošta Zeleneč:
Po+St 10:00–12:00 h.
13:00–18:00 h.
Út+Čt+Pá 08:00–12:00 h.
13:00–16:00 h.

Pošta Jenštejn:
Po+St 15:00–18:00 hodin
Út+Čt+Pá 8:00–11:00 hodin

Knihovna Jenštejn:
Otevřeno je každý čtvrtek od 17.00 do 19.00 hod.

MŠ Jenštejn:
www.msjenstejn.cz

SK Jenštejn:
www.skjenstejn.wz.cz

Jenštejnský občasník
redakce@jenstejn.cz
facebook.com/jenstejnkyobcasnik

Pohotovostní linka VAK:
+420 800 100 663
(24 hodin denně)

Rozpočet obce Jenštejn na rok 2025

Obec Jenštejn se připravovala na schválení rozpočtu na rok 2025 pečlivě od září 2024, což byl klíčový krok pro zajištění finanční činnosti a projektů v nadcházejícím roce. Tento článek se zaměřuje na hlavní body, které se týkaly návrhu rozpočtu, jenž byl projednáván finančním výborem obce a na jednání zastupitelstva obce v prosinci 2024. Tento krok byl v souladu s ustanoveními zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, aby zajistil transparentnost a řádnost při nakládání s veřejnými financemi.

Hlavním bodem jednání zastupitelstva bylo schválení závazných ukazatelů rozpočtu na rok 2025. Tyto ukazatele byly v souladu s legislativními požadavky a vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb. Při přípravě návrhu rozpočtu byl kladen důraz na zásadu opatrnosti, přičemž byly použity hodnoty průběžných výsledků rozpočtu za rok 2024 k měsíci září, které byly následně extrapolovány do konce roku 2024. Tento přístup pomáhal minimalizovat riziko neplánovaných výkyvů a zajistit stabilitu obecních financí i v roce následujícím.

Příjmy obce Jenštejn na rok 2025 byly především tvořeny daňovými příjmy, které byly hlavním zdrojem financování obecního rozpočtu. Tyto příjmy byly odhadnuty na základě daňové kalkulačky Sdružení místních samospráv ČR a podle zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočto-

vém určení daní (RUD). Kromě daňových příjmů tvořily příjmy z místních poplatků další důležitý zdroj financování. I když byl rozpočet vyrovnaný, ve výdajích byla ponechána rezerva přes 1 milion Kč, což umožňuje obci flexibilitu v případě neplánovaných výdajů nebo neočekávaných situací.

Pro zajištění rozpočtové stability a zohlednění možných rizik byly daňové příjmy oproti původním odhadům sníženy o 5 %. Tento opatrný přístup měl za cíl předejít případným výkyvům, které by mohly vzniknout v důsledku ekonomických změn nebo jiných faktorů, jež by mohly ovlivnit příjmy obce.

Jenštejn se může pochlubit tím, že v současnosti nemá žádné dluhy. Tento stav je výsledkem dlouhodobého hospodaření s přebytkem, který umožnil obci vytvářet úspory pro větší investiční akce. Obec postupně buduje finanční rezervy, které jí poskytnou větší flexibilitu při realizaci projektů, na které není k dispozici dotace, nebo při projektech, kde je spoluúcast na dotacích vysoká. Tento odpovědný přístup k financím zajišťuje, že i v případě větších investičních výdajů bude obec schopná reagovat a financovat potřebné akce bez nutnosti zadlužování.

Díky dobrému hospodaření si obec Jenštejn může dovolit nepřenašet všechny výdaje na své občany. Místo toho se obec aktivně podílí na financování některých nákladů, které by jinak měly být plně hrazeny obyvateli.

Například obec velmi výrazně dotuje provoz odpadového hospodářství, včetně sběrného dvora, a také cenu za odvoz směsného komunálního odpadu. Tímto způsobem obec nejenže snižuje náklady pro své občany (za rok 2025 se sazba nezvyšuje, platí se zpětně) ale zároveň podporuje udržitelné a efektivní hospodaření s odpady, které je v souladu s ekologickými cíli a zájmy komunity.

Součástí projednávaného materiálu byl i střednědobý výhled rozpočtu obce Jenštejn na následující dvě roky. Tento výhled poskytl obci rámec pro plánování rozpočtu v delším horizontu a zajistil kontinuitu v realizaci projektů a rozvojových záměrů. Výhled rozpočtu byl projednán finančním výborem a následně v zastupitelstvu.

Schválení rozpočtu obce Jenštejn na rok 2025 a střednědobého výhledu na následující dva roky bylo klíčovým krokem k zajištění plynulého a efektivního financování veřejných služeb a rozvojových projektů. S ohledem na opatrný odhad příjmů a výdajů, včetně snížení daňových příjmů o 5 %, vytvoření rezervy ve výdajích a odpovědné finanční řízení obce, očekáváme, že rozpočet obce bude i v roce 2025 efektivně sloužit potřebám místní komunity a díky dobrému hospodaření, obec dokáže udržet rozumnou úroveň nákladů pro občany, aniž by musela přenašet všechny výdaje na jejich ramena.

Norbert Hlaváček

Digitalizace Kovandova archívu

Václav Kovanda za vydatné pomoci své manželky Bohuslavy plnili jenštejnské kroniky zápisky a ilustracemi po dlouhá desetiletí a jejich zájem o dění v obci, její historii a minulost se odrážel nejen v zápiscích v kronikách, ale i ve velmi obsáhlém archívu, který za ty spousty let vybudoval.

A bylo by škoda, aby všechny tyto zajímavé a mnohdy originální dokumenty a fotografie ležely někde v archívu, kde by se k nim dostalo jen minimum lidí. Proto jsme se rozhodli, že postupně digitalizujeme většinu z 2400 fotografií ve spolupráci s Akademií věd, která nám vyšla vstříc a nabídla digitalizaci za rozumnou cenu. V první fázi budeme digitalizovat asi 40 fotografií, které vybrala Petra Brandejsová-Tomsová, naše nová kronikářka a také kurátorka expozic s kastelánkou. Fotografie budou využity pro nově připravovanou výstavu v hradních prostorech.

V dalším průběhu letošního roku pak budeme postupně digitalizovat zbylých 2400 fotografií, popřípadě i dalších originálních dokumentů, tak abychom je mohli zveřejnit v digitalizované podobě stejně jako jenštejnské kroniky. Bude to časově náročný a složitý proces, protože bychom chtěli fotografie rozumně seřadit a dát tomu nějaký smysluplný koncept, což bude obrovský kus práce a času. Proto prosím o trpělivost. Prvních fotografií se dočkáte již na jaře při otevření hradu a nových expozic.

Norbert Hlaváček

SLOVO STAROSTY

Vážení spoluobčané, milí přátelé, na prahu nového roku 2025 bych vám rád popřál mnoho zdraví, štěstí a úspěchů. Rok, který máme před sebou, je nejen příležitostí k osobním i společenským úspěchům, ale také obdobím, kdy budeme společně pokračovat v budování silné, soudržné a krásné obce.

V uplynulém roce jsme se zaměřili na mnoho klíčových oblastí, které budou mít pozitivní dopad na kvalitu života nás všech. Jsem rád, že můžeme bilancovat s vyrovnaným rozpočtem, což je důležitým základem pro stabilní a odpovědné hospodaření obce. Tato finanční stabilita nám umožňuje pokračovat v podpoře rozmanitých komunitních akcí, které jsou základem našeho společenského živo-

ta. Děkuji všem, kteří se na organizování těchto aktivit podíleli, a těším se na další inspirativní setkání a projekty, které nás budou bavit a sjednocovat.

Dále jsme letos rozšířili podporu spolkového života. Spolky jsou páteří naší komunity a jejich činnost obohacuje kulturní i sportovní dění. Naši snahou je vytvářet podmínky pro jejich rozvoj a růst.

Rok 2025 bude také rokem výrazných investic do našich veřejných prostor. Těšit se můžeme na rozsáhlé zlepšení v oblasti péče o zeleň, úklidu a údržby. Plánujeme investice do obnovy stromořadí, výsadby nových stromů a keřů, ale také do modernizace sběrného dvora, který usnadní a zefektivní třídění odpadu. Přejeme si, aby naše obec byla čistější, zelenější a přívětivější pro každého, kdo zde žije nebo sem přijíždí.

Dovolu mi také připomenout, jak důležité je, aby každý z nás měl v naší obci trvalý pobyt. Trvalý pobyt není jen administrativní záležitost, ale má přímý vliv na financování naší obce. Právě z daní, které jsou odváděny obci dle trvalého bydliště obyvatel, můžeme financovat klíčové pro-

jekty a služby, které vám přinášejí přímý prospěch. Každý náš občan přispívá k rozvoji naší komunity, a proto je důležité, abyste svůj vztah k místu, kde žijete, vyjádřili i tím, že zde máte trvalý pobyt. Jen tak můžeme efektivně plánovat a čerpat prostředky z veřejných rozpočtů a použít je na to, co naše vesnice potřebuje.

Věřím, že i v tomto roce se nám podaří společně vytvářet lepší místo pro život, ve kterém se každý z nás bude cítit doma. Děkuji vám za vaši aktivní účast, podporu a angažovanost. Přejme si, aby tento rok byl rokem dalších pozitivních změn a rozvoje naší obce.

Přeji vám všem krásný a úspěšný nový rok!

S úctou,

Norbert Hlaváček, starosta

Více než 40 komunitních akcí v roce 2025

I letos v lednu proběhlo setkání se všemi guaranty komunitních akcí a s celou partou všech dobrovolníků, kteří pomáhají organizovat všechny naše komunitní akce v obci, abychom vytvořili plán komunitních akcí na rok 2025.

Dorazili zástupci hasičů, sportovců a všichni ostatní, ve spolecích „neorganizovaní“, kteří po-

máhají stavět a bourat zázemí obecních akcí, obsluhují u stánků, zajišťují doprovodný program, promítají letní kino, organizují závody a turnaje nebo třeba Mikuláše, Obecní ples nebo Živé dějiny Jenštejna. Trochu mne mrzí, že i když stále hledáme další dobrovolníky, kterým není lhostejná komunita, ve které žijí a kteří se buď chtějí nějak podílet na těch

tradičních akcích, nebo jsou to čerství lidé s novými nápady a silami, aby tyto nové akce zajistili, moc jich nepřibývá.

Obec vždy ráda pomůže s rozumnými financemi a vybavením, ale pokud se ta naše parta nerozrostle o nové aktivní lidi, kteří jsou ochotni do toho investovat čas a práci, my ostatní už toho více fyzicky ani časově pros-

tě neutáhneme. Každopádně, děkuji všem, kteří dorazili a pomáhají nám trochu oživit kulturní prostor v obci a díky i za nové nápady.

Tam, kde zatím není určen přesný termín, dáme samozřejmě vědět dostatečně předem, ale většina termínů už je známa, tak jak vidíte v přehledu na letošní rok.

Norbert Hlaváček

termín	název
25. 1.	Obecní ples
13. 3.	Darování krve
5. 4.	Slavnostní otevření hradu v nové sezóně
13. 4.	Velikonoční Divotvoření
po Velikonocích	Uklidme Česko a Den otevřených dveří v hasičárně
20. 4.	Pletení pomlázek na hradě
30. 4.	Pálení čarodějnic
30. 4.	Strašidelný hrad – návaznost na čarodějnice
10. 5.	Živé dějiny Jenštejna
10. 5.	Spoluúčast na ŽD
11. 5.	Korálkování na hradě – akce ke Dni matek
17. 5.	Soutěž hasiči
24. 5.	Soutěž v lukostřelbě na hradě
14. 6.	Sokolník na hradě
21. 6.	Jenštejnfest
21. 6.	Přijďte si zahrát novou hradní únikovou hru
22. 6.	Svatojánské bylinkobraní
12. 7.	Noční prohlídka hradu
26. 7.	Noční prohlídka hradu

termín	název
9. 8.	Noční prohlídka hradu
23. 8.	Hradozámecká noc
12. 7.?	Volejbalový turnaj Jenštejnský Železnák - hasiči a sportovci Turnaj v líném tenisu
31. 8.	Indiánské bubnování
červen/srp.	Letní kino Jenštejn (středy)
30. 8.	Nojebalový turnaj
6. 9.	Jenštejnská Pětka
7. 9.	Loučení s prázdninami
20. 9.	Ukázky katovského řemesla na hradě
28. 10.	Dýňování + zamykání hradu
17. 11.	Lampiónový průvod, ohňostroj, setkání na návsi
26. 11.	Darování krve
29. 11.	Adventní svíčky
30. 11.	Rozsvícení vánočního stromceku
6. 12. (so)	Mikuláš pro děti
24. 12.	Vánoce na hradě
25. 12.	Vánoce na hradě
26. 12.	Vánoce na hradě

Začínáme si hrad provozovat sami

V posledních letech jsme do našeho hradu vložili několik stovek hodin času a spoustu financí. Rekonstrukce obvodového zdiva věže, která byla náročná na čas i náklady, si vyžádala nejen značné prostředky, ale i mnoho hodin jednání s památkáři a účasti na kontrolních dnech. I když většina financí pocházela z dotací, do projektu jsme přidali statisíce korun z vlastního rozpočtu.

V roce 2024 jsme navíc dokončili renovaci hradního domečku, který slouží jako pokladna a expozice. Tato investice činila přibližně 800 000 Kč.

Na sklonku roku 2024 jsme pokračovali dalším projektem, a to nasvícením hradní věže. Tento krok byl součástí širší rekonstrukce a modernizace veřejného osvětlení v okolí hradu a na ulici Vinořská, které již potřebovalo obnovu kvůli kabeláži v havarijním stavu. Osobně věřím, že náš hrad má velký potenciál stát se

kulturním centrem pro naši komunitu. Měl by hostit více akcí zaměřených na historii, řemesla, či menší výstavy s tematikou Jenštejna.

Po důkladné poradě se zastupiteli a kastelánkou jsme se rozhodli, že od roku 2025 už nebudeme hrad pronajímat Oblastnímu muzeu Praha-východ, ale začneme si ho sami provozovat. V současnosti odkupujeme některé existujícího vybavení, připravujeme zcela nové expozice a výstavu k jarnímu otevření hradních bran. Pracujeme i na strategii, jak hrad více oživit a jaké akce tam chceme směřovat.

Chceme také vylepšit samotné expozice, které budou lépe odpovídat současným trendům. Mezi našimi plány je například digitalizace historických fotografií a dokumentů, což nám umožní je zpřístupnit široké veřejnosti i online.

Mnoho zajímavých a unikátních fotografií z minulosti hradu

a jeho okolí není běžně dostupných, a tímto krokem bychom rádi obohatili nabídku pro návštěvníky i pro ty, kteří se nemohou osobně zúčastnit.

Kromě toho máme v plánu pravidelně organizovat komunitní akce, které by měly spojit místní obyvatele a přitahovat také návštěvníky z okolí. Zvažujeme pořádání řemeslných trhů, historických workshopů a setkání s odborníky na regionální historii. Naším cílem je, aby hrad neplnil pouze roli turistické atrakce, ale stal se také místem, kde si lidé mohou společně užít kulturní a vzdělávací zážitky.

V rámci budoucích výstav bychom chtěli více zapojit místní umělce a řemeslníky, aby se na našich akcích prezentovali s výrobky inspirovanými historií a tradicemi regionu.

Tato spolupráce by měla přinést oboustranný prospěch: my nabídneme prostor pro prezentaci, a naši občané se budou moci

seznámit s tradičními i moderními řemesly.

V plánu máme pokračovat se současnou paní kastelánkou, a těšíme se na první sezónu. Chceme ji zahájit výstavou zaměřenou na historii Jenštejna. Koncept výstavy vzniká na základě rozsáhlého archivu bývalého kronikáře Václava Kovandy a dalších historických materiálů. Kurátorkou výstavy a expozic bude naše nová historička a kronikářka Petra Brandejsová-Tomslová, která bude spolupracovat s kastelánkou Alenou Krčálovou. Věřím, že návštěvníci budou mít možnost vidět unikátní kopie fotografií a dokumentů, které běžně nejsou veřejnosti dostupné.

Těšíme se na možnost zprostitkovat nové zážitky našim návštěvníkům a ukázat jim hrad z jiného úhlu pohledu. Doufáme, že náš hrad se stane místem, které bude v srdci naší komunity žít, inspirovat a propojit všechny generace.

Norbert Hlaváček

Chudina v podhradí Jenštejna a

Bohaté a pestré dějiny Jenštejna jsou neodmyslitelně spjaty s jeho obyvateli, kteří zde mnohdy prožili celý svůj život nebo jeho významnou část. Jejich postavení ve společnosti bylo různorodé, stejně jako jejich životní osudy. Nejvýznamnějším vlastníkem hradu byl ve středověku arcibiskup Jan z Jenštejna, který ho proměnil na okázalé a reprezentativní sídlo. S tím, jak se v běhu staletí měnila podoba hradu, měnili se i jeho obyvatelé. V období po třicetileté válce byl hrad již víceméně ruinou a později zde začala žít chudina, která jej obývala ještě ve 20. století. Dějiny obyvatelstva v Jenštejně tak nejsou pouze dějinami zámožných šlechticů, měšťanů či sedláků, ale i prostých nemajetných venkovanů. Nejedná se o bezejmennou masu, ale o řadu jednotlivců, jejichž identitu můžeme určit podle údajů v matrikách a z dalších zdrojů.

Vesnické společenství v novověku

Prostředí českého venkova mohlo navenek působit jednotným dojmem, avšak ve skutečnosti byla jeho sociální skladba značně rozmanitá a komplikovaná. Již v raném novověku můžeme podle držby majetku rozlišovat tři základní typy hospodářů. K těm nejbohatším patřili sedláci, kteří drželi dobytek a alespoň kolem půl lánu půdy (jeden selský lán byl přibližně 18 hektarů). Méně zámožní byli tzv. chalupníci vlastnící dům (chalupu) a menší pozemek. Ti, co měli jen domek se zahrádkou, se od konce 18. století nazývali domkáři a živil se obvykle řemeslem nebo jako nádeníci. Domkáři (též baráčníci) patřili mezi držitelé usedlostí k nejchudším. Na živobytí si vydělávali různými příležitostnými pracemi a sezonními nádeníckými pracemi v zemědělství, průmyslu či ve službách, domácí výrobou nebo vlastním drobným hospodářstvím.

Ještě v polovině 17. století žilo na venkově nejvíce sedláků, poté došlo k postupné proměně venkovské struktury. Na konci 17. století byly překonány ztráty na lidských životech z období třicetileté války a začalo přibývat neselských vrstev. Během 18. století se nejpobytnější skupinou na venkově stali domkáři a další nižší vrstvy. Tento trend pokračoval i v následujícím století.

Nedílnou součástí venkova byli řemeslníci, kteří často nedrželi ani vlastní domek a potýkali se se špatnou ekonomickou situ-

ací. Jejich výrobky potřebovala většina hospodářství a domácností. Pro život na vsi byli důležití zejména kováři, řemeslníci pracující se dřevem, ševci a krejčí. Od ostatních příslušníků dolních vrstev se odlišovali odborností a důrazem na vzdělávání dětí.

Další skupinou byli obecní zaměstnanci, ke kterým se řadili vedle pastýřů a ponocných například i učitelé. Výjimečné postavení měli faráři, rychtáři, šafáři, krémáři nebo také mlynáři, kteří patřili k nejmajetnějším vesničanům a měli svá privilegia.

Na opačné straně stála vesnická chudina, k níž náleželi bezzemci

– muži tradičně od svatého Martina, ženy od Nového roku. Čelední služba bývá spojována s nižšími vrstvami, spíše se ale jednalo o běžnou životní zkušenost, kterou prošla velká část venkovské mládeže před vstupem do manželství bez ohledu na sociální postavení, ačkoliv častěji odcházely do služby děti z chudších rodin. Čeledníci a děvečky byli součástí hospodářovy domácnosti a vztah mezi hospodářem a čeledí se podobal vztahu mezi rodičem a dětmi.

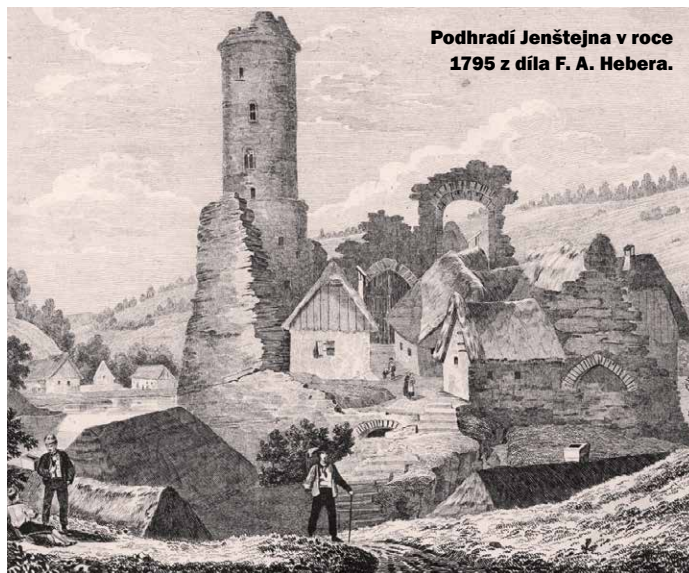
Na úplném okraji venkovské společnosti stáli tuláci a žebráci. Dříve se žebrání v dolních vrstvách považovalo za běžné chování

16. století vlastnili různí šlechtici nebo měšťané. Již na konci 16. století zůstal hrad opuštěný a chátral. V následujícím století, během třicetileté války v roce 1640, zpustošili Jenštejn švédská vojska. Později na troskách hradu a v místě vodního příkopu začala růst obydlí místní chudiny, jež si postavila doškové chaloupky ze zdiva pobořeného hradu, které bylo výhodným a levným stavebním materiálem. Tím byla dovršena zkáza hradu, ze kterého zbyla jen věž a malá část původních zdí. Později se této části obce začalo říkat „v chaloupkách“ a věž byla nazývána „baštou“.

Na konci 18. století navštívil Jenštejn se svým společníkem německý spisovatel August Gottlieb Meissner a jeho svědectví se nám dochovalo dodnes. Tehdy bydlely v hradní věži čtyři rodiny ve velmi malých místnostech, které se podle něj ani nedaly nazvat pokoji, ale spíše „malými klecemi“.

„K nejhornější vedlo schodiště z úzkých, napůl shnilých prken, a bylo zavěšeno nad strašlivým srázem tak, že se obyvatelé nemohli dostat nahoru ani dolů, aniž by nebyli ohroženi na životě“, napsal Meissner. Běžné prý tenkrát věž obývaly tři rodiny, ale v době Meissnerovy návštěvy prodal vlastník nejvyššího patra své obydlí za deset zlatých jednomu nádeníkovi, který měl manželku a děti, a ještě se neodstěhoval. Místnost prý měla sotva dvanáct nebo třináct čtverečních stop (jedna stopa byla přibližně 30 cm) a tenkrát na té ploše žili tři dospělí a čtyři děti. „Jejich prostor na spaní se nacházel nad rozbitým schodištěm v místě, kam jsme já a můj průvodce neměli odvahu vylézt. Když jsem se novému majiteli podíval nad tím, jak si něco takového mohl koupit, odpověděl mi prostě, ale rozhodně: Inu, pane, je to přeci majetek!“

„Podobně bezstarostně nám v prostředním poschodí vyprávěla jedna mladá žena nádeníka, že se sama na tomto místě narodila, vdala a stala matkou dvou žijících dětí.“ Této ženy se Meissnerův společník zeptal, zda někdy spatřila ve věži duchy. Na to mu odpověděla, že ona sama ne, ale její otec jako malý chlapec slyšel jednou o Květné neděli nahoře ve věži zvuky. „Rozloučili jsme se přáním, aby se jí nikdy nic takového nestalo. Avšak nemohl jsem se ubránit zvolání: Dobrá nebesa, cožpak v této krásné, veliké,

Podhradí Jenštejna v roce 1795 z díla F. A. Hebera.

a podruhově, kteří neměli vlastní obydlí (žili „v nájmu“) a přináleželi stejně jako domkáři k profesně nevyhraněné skupině. Jak napsala Božena Němcová, žili „z ruky do úst“. Často bydleli u sedláka a pracovali u něj jako nádeníci, někteří se živil řemeslem. Nemuselo jít vždy o cizího člověka, ale o sedlákova příbuzného, který nevlastnil žádný nemovitý majetek. Na rozdíl od tovaryšů nebo čeledi uzavírali dlouhodobější pracovní poměr, museli se podřizovat pravomoci hospodáře a často tvrdě pracovali až do smrti. Cílem řady podruhů bylo nepochybně stát se domkářem. Některé osoby naopak zažily sociální pád mezi podruhy, zvláště staří lidé na sklonku života nebo hospodáři, kteří přišli o majetek. Podružství zaniklo po první světové válce, kdy bezzemci získali půdu na základě pozemkové reformy.

K selské domácnosti patřila také čeleď, která byla přijímána do služby zpravidla na jeden rok

v případě nouze, nemoci či nedostatku práce, zvláště v zimě. Dá se říci, že žebráci obvykle vůbec nestáli mimo slušnou společnost, žebrali dokonce i chudí řemeslníci. Žebrání bylo mnohdy výnosné a někdy dokonce výnosnější, než kdejaká práce. Časté bylo žebrání hudbou. Také tuláctví nebylo všeobecně zavržováno, neboť velká část populace byla nucena cestovat a hledat nové zdroje obživy. Mimo ostatní společnost stáli kočovní Cikáni a vůbec nejhubší na tom byli Židé, zvláště ti chudí. I na venkově bylo běžné opovrhování a přímé nepřátelství vůči židovskému obyvatelstvu, motivované nábožensky, rasově i ekonomicky. Despekt vůči nim býval daleko větší než v případě tuláků a žebráků, kteří byli alespoň křesťané.

Chudina ve věži hradu Jenštejna v 18. a 19. století
Od 14. století byl obýván nejprve jenštejnský hrad, který až do

nižší venkovské vrstvy

úrodné zemi nemají lidé dostatek místa, aby bydleli vedle sebe, že zde takto hnízdí nad sebou!“ Těmito slovy zakončil Meissner své vyprávění, na které o necelých padesát let později navázal František Alexandr Heber, pražský kupec a amatérský historik.

Heber putoval pěšky po českých hradech, dělal si poznámky a kreslil. V roce 1845 vyšel ve třetím svazku jeho monumentálního díla i popis Jenštejna. Během Heberovy návštěvy se v samotné věži nacházela jen žebračka, která obývala malou světnici v nejnižší části, odkud bylo možné dostat se po ztrouchnivělém žeb-

ze i další, převážně chudé venkovany, kteří nebyli vlastníky nemovitostí, ale žili v nájmu. Velká část obyvatel Jenštejna buď pracovala na svém hospodářství anebo u sedláků jako námezdní síla. Řada domkářů v podhradí provozovala řemeslo.

Na místě zničeného paláce byl postaven domek čp. 1, obývaný po generace rodinou Brychových, kde v období 19. století nalezneme obuvníka, jehož syn byl zedník a vnuk se vyučil zámečníkem. V sousedním domě čp. 2 žila po většinu 19. století domkářská rodina Kasalických, na počátku 20. století byl majitelem Jan Pa-

želka Emílie vedla zdejší obchod. Dům čp. 5 vlastnil nejprve domkář Josef Boreš a někdy ve druhé polovině 19. století jej koupil Jan Raichert. Ve 20. století v něm bydlela rodina zedníka Josefa Koudelky a zahradníka v Častolovicích Antonína Nováka. Domek čp. 6 vlastnil Václav Hála a pronajímal ho lidem pracujícím na jeho pozemcích. Ve 20. století byl majitelem až do druhé světové války Josef Kostka. Vlastníky domu čp. 7 byla v 19. století rodina Ledvinových. Na přelomu století koupil domek Josef Šůra. Ve 20. století jsou dále jako majitelé Kohoutkovi a po první svě-

do své smrti v roce 1954. Na dolním nádvoří stával také domek čp. 9, který ale později vyhořel a již nebyl obnoven. V 19. století jej vlastnila rodina Drnkových a pronajímala ho nádeníkům.

U rybníka pod hradem na místě domu čp. 33 stávalo obydlí, které bylo jedním z nejstarších v podhradí. Dům postavili po třicetileté válce majitelé velkostatků pro své zaměstnance, kteří u nich pracovali jako krmíči a kočí. Ve druhé polovině 19. století se stal majitelem statkář Šára. Uvnitř se nacházelo několik místností a dům měl dva vchody. Přímo na hrázi rybníka stály chlévy a záchod. Především za první republiky zde bydleli velmi chudé rodiny. Roku 1929 žili v domě tři rodiny, v nichž otec byl kočím a matka pracovala jako dělnice.

Závěrem

Chudina a lidé na okraji společnosti představovali nemalou složku obyvatel českých zemí. Ještě v polovině 19. století byl podíl dolních vrstev na celé populaci u nás kolem 85 procent. Příslušnost ke společenské vrstvě byla dána především narozením, dalším klíčovým okamžikem byl výběr životního partnera. Léta po vstupu do manželství byla z hlediska definitivního sociálního postavení nejdůležitější, ačkoliv i poslední léta života s sebou mohla přinést změnu. U velké části dolních vrstev se zpravidla dědilo sociální postavení i profese rodičů, což do značné míry pokračovalo i v období industrializace. V 19. století náleželi k nižším vrstvám zejména chudí řemeslníci, manufakturní a tovární dělníci, domácí výrobci, zemědělská čeleď a nádeníci. Právě nádeníci byli typickou postavou nižšího venkovského postavení začátku 19. století. Obecným rysem chudých venkovanů byla pověřivost, víra v nadpřirozené bytosti, záliba ve veselých či strašidelných vyprávěních, ve slavnostech nebo v novinkách. V materiální oblasti dlouho převažoval nedostatek příležitostí k vzestupu, lidé často žili na úrovni přežití nebo uspokojování základních životních potřeb a změny přinesla až poslední čtvrtina 19. století. Teprve industrializace umožnila příslušníkům dolních venkovských vrstev přechod do pozic továrních dělníků, což pro některé mohlo znamenat výhodu, jiní naopak nechtěli ztratit samostatnost a zůstali na venkově.

Petra Brandejsová Tomsová

Původní domek u rybníka pod hradem čp. 33, rok 2006.

říku do prvního patra. Šnekovitě schodiště, které dále Heber objevil, bylo ve spodní části vylámané, ležela zde suť a byla propadlá střešní klenba. Povšiml si i nových domků kolem hradu, „které podstatně smazávají ráz hradu tak, že se o něm nedá říci nic jiného, než: byl pevný a krásný, ale velmi malý, takže jeho obyvatelé museli bydlet více nad sebou než vedle sebe, pokud chtěli získat prostor, který přináší trochu pohodlí,“ čímž Heber narážel na Meissnerova slova.

Obyvatelé podhradí a jejich životní v 19. a 20. století

Domky v podhradí začaly vznikat nejpozději v 18. století a některé snad již ve století předchozím. Byly postaveny z kamene a měly doškovou nebo šindelovou střechu. Ve druhé polovině 19. století prošla většina z nich přestavbou. Bydleli zde nejen domkáři, kteří provozovali řemeslo nebo se živili nádenickou prací, ale najdeme

třídní a později nádeník Otakar Kraif, jehož manželka pracovala u jenštejnského statkáře Jindřicha Žerta. Roku 1945 se rodina Kraifových odstěhovala do pohraničí. Protějščí dům čp. 3 obývali v 19. století postupně nejprve rodina Kasalických, rodina krejčího Brycha, Zítkovi a Emanuel Pýcha s rodinou, který zde zřídil konzum, v němž se dalo koupit snad vše možné od kalounu až po pečivo. Ve 20. století žila v domě rodina zámečníka Františka Novotného a poté Dušičkovi a Stypolovi. V domku čp. 4 bydlela v 19. století obuvnická rodina Suchých. Na přelomu století koupil dům další švec – Josef Špringer, který provedl přestavbu a otevřel v podhradí obchod s potravinami. Mezi válkami vlastnili dům manželé Jan a Aloisie Kupcovi, kteří tu měli koloniál s různým zbožím pro chudší rodiny, zatímco bohatší sedláci nakupovali na návsí. V roce 1938 koupil domek řezník Josef Smola a jeho man-

tové válce Novákovi, mezi nimiž najdeme kolářského pomocníka, dělníci nebo zednického učně.

Zvláštní pozornost si zaslouží domek čp. 8, který je součástí hradního komplexu a v současnosti je zde pokladna a výstavní prostory. Dům obývala od 19. století celá řada rodin a osob, uváděných jako domkáři, nádeníci či nájemníci. Za zmínku stojí především rodina Stránských, která v domku žila od konce 19. století. Jan Stránský (1857–1927) je uváděn jako žebrač. Jeho neteř Anna Stránská (1881–1954) pracovala jako dělnice a údajně zde bydlela se svým druhem, zámečníkem Václavem Haramulem (1879–1937), vdovcem po Boženě Therové, který zemřel ještě před druhou světovou válkou. Po válce obývala Anna Stránská v domku jednu malou místnost, na podlaze byla jen udupaná hlína, v rohu stála přivázaná koza a po místnosti se prý procházely slípky a husy. Takto zde žila až

Domeček v podhradí

Jako průvodkyně jezdím po celé ČR a v poslední době jsem si oblíbila organizování výletů za „Novými zámeckými pány“. Jsou to lidé, kteří se rozhodnou vrátit život nějaké památce, která se jeví naprosto „marná“. Staré, rozbořené zámky, kde v minulosti úřadovala armáda, nebo JZD. Nezachoval se tam žádný mobiliář, stavby jsou vlhké, ze střechy rostou stromy a na místě bývalých oken se prohání vítr.

Pak se ale objeví člověk, který má dost odvahy ruinu koupit a zachránit. Zpravidla se zadluží na celý život, oprava starého zámku ho stojí roky tvrdé práce, nervů a často obětuje i svůj soukromý život. Od okolí si obvykle vyslouží jen významné tukaní na čelo.

Proč to ti lidé dělají?

Na svých cestách jsem s mnohými z nich mluvila. Jejich důvody, plány i životní situace bývají různé. Jedno ale mají společné. Všichni mi řekli, že je k té jejich milované ruině NĚCO přitáhlo. To NĚCO bylo tak silné, že ti lidé neváhali. Jeden z nich mi třeba prozradil, že svůj zámek viděl nejdříve ve snech a až později ho objevil v realu. Dalšímu se porouchalo auto na místě, kde stála jedna taková zbořenina a on tam už zůstal.

Všem jim to věřím, protože jsem to sama prožila a prožívám dodnes, i když o zámek zrovna nejde. Náhodou jsem na nějakém serveru objevila domeček v Jenštejně podhradí a věděla jsem hned, že tam budu žít. To, že na něj nemám, byl nepodstatný detail.

Následující dialog s realitním makléřem během prohlídky vypadal asi takto:

Já: To je nádhera, беру to

On: No, výborně, ale všimla jste si, že je tu ehm trochu vlhko? (mokré zdi do výšky asi 1 m)

Já: To je úplně jedno

On: Nechcete se podívat na půdu, krovky a tak?

Já: Ne, to není potřeba, říkála jsem, že to беру

Tak asi tak...Když někdy budete kupovat nemovitost, tak díky mému návodu už budete vědět, jak na to...©. Následovalo obvyklé kolečko kolem hypotéky, katastru, atd. Ten dům má číslo popisné a přesně tolik mi bylo let, když jsem se do něj nastěhovala (nebudu tu prozrazovat, kolik mi je, zjistíte si to podle čísla domu, jestli vás to zajímá).

Od místních vím, že tu domeček čekal na kupce skoro dva roky a nikdo ho nechtěl. Dnes jsem si jistá, že tu čekal na mě.

Postupně jsem se začala zajímat o to, kdo tu bydlel přede mnou. Co to bylo za lidi? Jaké měli osudy? Bylo jim tu dobře?

Díky kronikáři panu Václavu Kovandovi a také díky současné kronikářce a mé sousedce Petře Brandejsové jsem se toho o historii domu i příbězích lidí, kteří tu žili dozvěděla dost. Něco mi vyprávěli také zdejší pamětníci.

A tak dnes vím, že domeček tu stojí přibližně od poloviny 19. století. Žádná honorace tu nikdy nebydlela, spíš dělníci a řemeslníci.

Od roku 1882 tu bydleli Janouškovi. Manželé Václav a Marie. Václav přišel z Radonic a byl tesařem. Jeho nevěsta Marie žila v Jenštejně a byla dcerou mistra obuvnického Josefa Brycha. Daleko od původní rodiny neod-

cházel, protože Brychovi bydleli hned vedle malého domečku, kam se manželé po několika letech nastěhovali. Děti měli jako smetí, v mém domečku se jim narodilo sedmé, osmé, deváté a desáté dítě, takže tu bývalo pěkně veselo. Kde ty děti spaly, když je to tu tak malé? Zřejmě na půdě, na seně, jinak si to nedovedu vysvětlit.

Při porodu dvanáctého dítěte paní Marie zemřela. To už ale v Jenštejně bydleli jinde. Jak asi vdoce Václav zvládal sám péči o tolik dětí?

Když se Janouškovi odstěhovali, do domečku přišli Batličkovi. Opět Václav a jeho žena Rozálie.

Pan Václav byl pomocník pekařský a tesařský a s Rozálií měli 7 synů, jako v pohádce. Malý Vašík se nedožil ani 4 let a tak mladšího brášku, který se později narodil, pojmenovali po něm. Stejně jako když přišli o Lojzika, kte-

rému bylo sotva 13. dní. Druhý Lojzík se později stal pomocným pekařem, jako jeho táta.

Batličkovi se později přestěhovali a domeček pronajali dělníkovi Karlu Šálkovi. Ten tu hospodářil v letech 1912 až 1913, ale asi se mu stýskalo po rodině, tak se brzy vrátil do obce Vrbky, odkud pocházel.

Zhruba v 1. pol. 20. století tu bydleli Novotní – Ferdinand a Marie, oba byli dělníci. Z rodiny Novotných byla čtyřletá holčička, která se r. 1934 utopila v rybníce pod hradem, v místech, kde je dodnes dochovaná obecní studna s pumpou.

Co pomáhalo lidem vyrovnat se s takovými tragédiemi jako je ztráta dítěte? Těžko říct. Snad práce, snad víra...

A nakonec paní Pavlína Barančíková, kterou jsem v domečku vystřídal a která by před několika týdny oslavila sté narozeniny. Ani ona neměla lehký život. Během války strávila nějakou dobu v koncentračním táboře. Starala se o zahrádku a všichni jí tu znali. Zdědila jsem po ní pár věcí: Košík na prádlo, starou lampu a hřeben se zrcátkem. Všechno opatruji jako oko v hlavě.

A bydlí se mi tu dobře. Je tu dobrá energie, kterou tu zanechali ti, co tu žili přede mnou, i když to mnohdy v životě neměli lehké.

A víte co mají ještě společného ti Noví zámečtí páni? Přes všechny peripetie jsou spokojení a když s nimi mluvíte, září jim oči, protože vědí, že jsou přesně na tom místě, kam patří...

Alena Krčálová, kastelánka

Hledáme věci z historie Jenštejna

Prosíme lidi z Jenštejna, kteří mají doma nějaké staré fotografie, nebo další písemnosti (vysvědčení, pracovní knížky, rodné a křestní listy, svatební oznámení, koncese), ale třeba i věci, vztahující se k životu v Jenštejně (hračky, betlémy, vánoční ozdoby, velikonoční řehačky, dobové oblečení, kabelky, klobouky, hudební nástroje, svatební šaty, obrázky) po svých předcích, nejlépe do roku 1950, aby se nám v případě zájmu o spolupráci ozvali na následující kontakty:

Alena Krčálová – kastelánka, krcalova@volny.cz, tel: 605 214 441

Petra Brandejsová – kronikářka, kronikarka.jenstejn@gmail.com

Na hradě připravujeme výstavu o životě v Jenštejně, kterou chceme pravidelně obměňovat. Vaše věci můžete buď darovat, prodat, nebo zapůjčit a po ukončení výstavy vám je v pořádku vrátíme.

Písemnosti si s vaším svolením okopírujeme a originály vám rovněž v pořádku vrátíme.

Alena Krčálová a Petra Brandejsová

Hasiči Jenštejn mají nový přívěs, který zlepší jejich efektivitu a připravenost v terénu

V listopadu 2024 převzali hasiči z Jenštejna nový přívěs Polymodule LIGHT, který představuje významnou modernizaci jejich vybavení. Tento nový přívěs, jehož cena se pohybuje kolem 1 milionu korun, je nejen technologickým pokrokem, ale i snahou obce investovat do bezpečnosti a efektivity hasičského sboru.

Přívěs byl pořízen díky dvěma dotacím ve výši 750 000 Kč, které obec získala. Snažíme se tak efektivně využívat dotačních možností k financování zásadních technických prostředků, které pomohou zajistit bezpečí občanů a účinnost při zásazích. Přívěs je vyroben z ultralehkého materiálu na bázi polypropylenu, což znamená, že jeho celková hmotnost je výrazně nižší než u standardních přívěsů podobného typu. Tato nízká hmotnost je klíčová – umožňuje přepravu většího množství požárního vybavení na místo zásahu a je také výhodná z hlediska mobility a snadného ovládání.

Co je ale na tomto přívěsu opravdu unikátní, je fakt, že s ním může řídit každý hasič, který má řidičské oprávnění skupiny B. To znamená, že je flexibilnější

a přístupnější pro širokou základnu hasičů, čímž se zvyšuje efektivita v krizových situacích, kdy je čas každou minutou.

Plně vybavený a multifunkční pomocník

Nový přívěs je plně vybavený a jeho funkcionalita je zaměřena na široké spektrum činností, které hasiči při zásazích často potřebují. Hlavními úkoly, pro které bude přívěs využíván, je doplňování cisteren z volného zdroje

vody, dálková doprava vody na místo zásahu, odčerpávání vody ze sklepů, vodních lagun nebo jiných záplavových oblastí a také komplexní využití při povodních.

Díky této flexibilitě může přívěs sloužit nejen pro hašení požárů z volného zdroje vody, ale i pro zajištění stabilní dodávky vody při větších zásazích, jako jsou povodně. To vše s důrazem na efektivitu a rychlost, která je pro hasiče v krizových momentech naprosto klíčová.

Dotace jako cesta k modernizaci

Díky získaným dotacím se obec Jenštejn dostala k vybavení, které by si v plné výši nemusela dovolit, a zároveň ukazuje příklad, jak využíváme veřejné finanční prostředky pro zajištění vybavení a projektů, na které bychom jinak nemuseli mít finanční prostředky.

Tato investice do moderní techniky nejenže pomůže zvýšit schopnost zásahu v krizových situacích, ale také zlepší kvalitu práce hasičů a jejich připravenost na náročné a nečekané události, jakými mohou být nejen požáry, ale i povodně nebo jiné přírodní katastrofy.

Budoucnost a připravenost na všechny typy zásahů

Nový přívěs Polymodule LIGHT je tedy nejen technologickým vylepšením, ale i strategickým krokem směrem k větší připravenosti hasičů z Jenštejna čelit širokému spektru krizových situací.

Pro obyvatele Jenštejna to znamená větší bezpečnost a jistotu, že jejich hasiči jsou vybaveni na úroveň, která odpovídá moderním výzvám.

Norbert Hlaváček

Hasiči v Jenštejně chystají spoustu akcí

Sbor dobrovolných hasičů Jenštejn má za sebou několik důležitých novinek. Díky spolupráci s obcí a dotačním programům se podařilo pořídit nový hasičský vozík. Ten bude sloužit k menším výjezdům, kde není potřeba velká hasičská technika.

Nedávno proběhly valné hromady všech sborů v celém sedmém okrsku, kterého jsme v rámci okresu Praha-východ součástí. Na těchto setkáních se řešila činnost hasičů za uplynulý rok i plány na rok letošní. I v Jenštejně jsme přivítali zástupce z okolních sborů a seznámili je s našimi aktivitami.

Tradičně se podílíme na organizaci několika významných obecních akcí, jako jsou Čarodějnice, pochod k 17. listopadu

a Rozsvícení Vánočního stromku. To jsou akce plně v režii hasičů. Kromě toho pomáháme i se stavbou stanů a úklidem při Jenštejně-Festu a Jenštejnské Pětce. Letos

nás však čeká i jedna velká novinka – dětská soutěž v netradičním požárním útoku. Proběhne v sobotu 17. května na louce pod hradem a srdečně zveme všech-

ny, kdo by se chtěli přijít podívat nebo fandit. Účastnit se budou zejména dětská družstva z našeho okrsku - tedy například družstva z Dřevčic, Veleně či Brandýsa.

Hasiči se zapojí také do dobrovolného darování krve, které letos proběhne 13. března ráno na Obecním úřadě. Pokud by se někdo chtěl přidat a pomoci dobré věci, budeme rádi.

Stále také hledáme nové členy mezi mladé hasiče! Chystáme den otevřených dveří, kde se můžete seznámit s naší činností a zjistit, jak se stát součástí našeho týmu. Sledujte nás také na Facebooku, kde najdete aktuální informace o všem, co se u nás děje. Například i záběry z letošního prvního záslahu u požáru v Brandýse nad Labem - facebook.com/sdhjenstejn.

Ladislav Hájek, foto: Jan Půda

Knihovna Jenštejn

Vroce 2025 chce knihovna Jenštejn i nadále přinášet svým čtenářům, ať už stávajícím i těm novým, hezké a zajímavé knihy. Knihovnou prošlo v roce 2024 přes pět set návštěvníků a bylo půjčeno přes 800 knih, a tak věřím, že stejný, ne-li větší zájem bude o knihy i v roce 2025, půjčujeme každý čtvrtek od 17 do 19 hodin.

Blíží se jaro a s ním pro některé i práce na zahrádkách. V naší knihovně najdete knihy, které vám poradí, jak správně prořezat stromky, jak na zakládání trávníků, ale i ošetřování ovocných

stromků proti škůdcům, nebo jak správně pečovat o pokojové rostliny. Přijďte si vybrat.

Od 1. 12. 2024 do 31. 3. 2025 probíhá v knihovně již druhé kolo akce „Odevzdej mobil v knihovně“, který vyhlásila společnost Asekol, a má přispět k ekologické likvidaci nefunkčních mobilů. Za odevzdání mobilů můžete vyhrát zajímavé ceny, stejně jako se to podařilo v prvním kole jednomu našemu čtenáři. Podmínky této akce jsou zveřejněny na stránkách knihovny a na vývěskách v obci.

Helena Jiráková, knihovnice

Image by Pixels from Pixabay

Ze Spolku sportovců

Loňský rok je za námi a po jeho zhodnocení můžeme být spokojeni. Plány spojené se sportovní činností jsme splnili a na výroční schůzi v prosinci jsme si stanovili další na rok 2025. Osvědčené a oblíbené aktivity budeme dál rozšiřovat o další, takže k turnajům nohejbalu, volejbalu a líném tenisu přibude ještě „Železnák“. Nejedná se o žádnou soutěž v sestrojování stroje či nějakého monstra ze železa ani o titul „Muž s nervy ze železa“, nýbrž o nové sportovní klání s přiměřenou špetkou humoru, které budeme pořádát společně s hasiči na obecní louce a hřištích. Na jeho disciplínách se ještě musíme domluvit, vše patřičně doladit a dáme včas vědět.

Naše zázemí vyžaduje neustálou údržbu a vylepšování, a tak je doplníme o nové lavičky pro návštěvníky a fanoušky, dosypeme novou antuku a celkově se postaráme o čistotu a pořádek v rámci brigád. Pochopitelně nezapomínáme na naši mladou generaci, a tak chystáme nábor mladých Jenštejnáků, kteří mají zájem o sport. Další novinkou je poskytnutí zázemí pro trénink hráčů 2. ligy, a to o sobotách v dopoledních ho-

dinách. Kam dál tento počín bude směřovat, ukáže čas, každopádně jsme rádi, že hřiště bude více využíváno hráči na velmi slušné úrovni a možná tím poskytnou inspiraci případným zájemcům ať už s vrozeným talentem pro začátek jejich sportovní kariéry a nebo si prostě jen tak kopat pro radost. Je samozřejmostí, že i nadále se budeme podílet na akcích pořádaných naší obcí a i nadále spolupracovat na dalších projektech. S pýchou můžeme oznámit, že náš spolek vzkvétá, za což můžeme říci fakta, a i proto jsme jednomyslně pro další období schválili za nového předsedu spolku současného předsedu Karla Malinu.

I v letošním roce se chystáme na letní soustředění stejně jako loni do kempu Věšín v Brdech. Účastníkům vzhledem k vydařenému loňskému pobytu zhruba stejně jako loni, a tak už teď Milda zajistil termín, a ještě s tím bude mít hodně práce s přihlašovaním a zajišťováním ubytování pro cca 60 zájemců (včetně dětí).

Doufejme, že nám všechny naše plány vyjdou stejně jako loni a nechtě je i letošní rok vydařený.

Za Spolek sportovců Martina Stibřková

PŘÍMĚŠTSKÝ LETNÍ TÁBOR

S RODILÝM MLUVČÍM

ANGLIČTINA

pro děti 5 - 12 let

MÍSTO : KC RADONICE
Ve Turzi 26, Radonice

TERMÍN : 28.7. - 1.8. 2025 (8:00 - 16:30)

CENA : 5.790 Kč
(sleva - sourozenec 500 Kč)

celodenní strava - i pro alergiky

3x celodenní výlet, vstupné, pitný režim

MALÉ SKUPINY

ZÁBAVNÁ VÝUKA S RODILÝM MLUVČÍM

HRY, SOUTĚŽE A VÝTVARNÉ DÍLNY

speakenglish.jana@gmail.com

tel: 737 902 542

kurzy-anglictiny-speakenglish-cz.webnode.cz

POHŘEBNÍ SLUŽBA

ČAKOVICE

ZDENĚK VÍTEK

PROVÁDÍ

- pohřby do země • kremační obřady • vazbu věnců a kytic • smuteční oznámení
- převozy zesnulých NONSTOP

Tel.: 603 861 635, 734 817 113

KANCELÁŘ

Plajnerova 251/8, Praha 9 – Čakovice

tel.: 603 861 635, 734 817 113

e-mail: pscakovice@seznam.cz

www.pscakovice.cz

S vlastní smuteční síní ve Vnoři.

První dárcovský odběr krve v Jenštejně se blíží

V Jenštejně proběhne ve čtvrtek 13. března 2025 dárcovský odběr krve. O významu darování krve, jejím zpracování a využití mluví primárka Fakultního transfuzního oddělení Všeobecné Fakultní nemocnice v Praze Daniela Dušková.

Paní primárko, proč je důležité darovat krev?

Krev je nenahraditelná tekutina, kterou nelze vyrobit uměle. Používá se při operacích, léčbě pacientů s rakovinou, úrazech, ale také třeba u předčasně narozených dětí. Potřeba krve je neustálá, protože transfuzní přípravky mají omezenou životnost – například krevní destičky vydrží jen pět dnů. Bez pravidelných dárců by nebylo možné zajistit péči pro pacienty, kteří krev potřebují k přežití.

Jak obecně probíhá dárcovský odběr a jak to bude v Jenštejně?

Odběr se podle mých informací uskuteční v budově obecního úřadu Jenštejn od 8:30 hodin. Dárci budou postupovat klasickým procesem – nejprve registrace, vyplnění dotazníku o zdravotním stavu a pohovor s lékařem. Poté následuje samotný odběr, který trvá asi 10 minut. Celkem se odebere 450 ml krve, což je množství, které vaše tělo rychle doplní.

Co se děje s darovanou krví po odběru?

Krev se ihned po odběru zpracovává na tzv. transfuzní přípravky – červené krvinky, plazmu a krevní destičky. Každá složka má jiné využití. Například plazma se podává pacientům k zastavě velkých krvácení, ale může se využít i k výrobě léčiv. Červené krvinky zase pomáhají pacientům s anémií.

Je darování krve bezpečné?

Nemusí se lidé obávat o své zdraví?

Darování krve je naprosto bezpečné. Používají se sterilní jednorázové pomůcky a lékaři pečlivě dohlížejí na celý proces. Samotný odběr nebolí, maximálně ucítíte drobné píchnutí. Důležité je přijít odpočatý, lehce posnídat a dodržet pitný režim.

Proč je tak důležité, aby se zapojili noví dárci?

Mnoho pravidelných dárců krev daruje dlouhodobě, ale postupem času se z různých důvodů nemohou odběrů účastnit. Proto je klíčové, aby se přidávali noví dárci. Už jeden odběr může zachránit až

Připomínáme důležité pokyny pro dárci:

- Přineste si občanský průkaz a kartičku pojišťovny.
- Ráno posnídejte lehké jídlo a vypijte alespoň 0,5 litru tekutin.
- Věková hranice je 18–65 let a minimální hmotnost 50 kg.

tři lidské životy, což je obrovský dar.

Jaké máte vzkaz pro obyvatele Jenštejna, kteří váhají?

Nebojte se a přijďte darovat. Mož-

ná si myslíte, že vaše krev nikoho nezachrání, ale opak je pravdou. Darování je jednoduchý způsob, jak pomoci druhým.

Více informací najdete na stránkách VFN Praha (www.vfn.cz)

nebo na webu cervenykriz.eu/darcovstvi-krve. Obec Jenštejn navíc zajistila pro všechny dárci malé pohoštění a drobné dárky v podobě poukazů na oběd.

Ladislav Hájek

Darování krve v Jenštejně

čtvrtek 13. března 2025

Obecní úřad Jenštejn, od 8:30

1) Příchod, vyplnění dotazníku
a udělení informovaného
souhlasu

2) Odběr krevního vzorku

3) Základní vyšetření
lékařem

4) Vlastní odběr

5) Odpočinek
a občerstvení
po odběru

6) Plánované dárcovství krve

7) Pracovní volno

Více informací k darování krve na
cervenykriz.eu/darcovstvi-krve
nebo na www.vfn.cz

OBEC JENŠTEJN

PÁLENÍ ČARODĚJNIC

30. 4. 2025
na obecní louce

- táborák k opékání buřtů s možností zapůjčení opékačích vidlic
- špekáčky na opékání k dispozici do vyprodání zásob
- občerstvení - klobásy, párky v rohlíku, nealko i alko nápoje
- sezení pod stany s terasovými vyhřívači (pro případ nepříznivého počasí)

V rámci akce budou pořizovány fotografie a datové záznamy, které mohou být uveřejněny v jenštejském zpravodaji - Jenštejský občasník, na webových stránkách a na Facebooku. Svou účastí na akci dáváte souhlas s jejich případným zveřejněním.